

D E C I Z I E

21 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul:

Judecătorii:

Iulia Sîrcu

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Maria Cobzari,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Cobzari
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului
administrativ și obligarea recalculării pensiei,
împotriva deciziei din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 iunie 2017, Maria Cobzari a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului
administrativ și obligarea recalculării pensiei.

În motivarea acțiunii a indicat că, în perioada 1 iulie 1998 – 29 iulie 2016 a
activat în organele Procuraturii în diferite funcții de procuror, având o vechime în
muncă de procuror de 18 ani și 28 zile.

Începând cu 20 noiembrie 2010, la atingerea vârstei de 50 ani, i-a fost stabilită
pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit
funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului
recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în
exercițiu, până la sfârșitul anului 2011.

Conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii
nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul
bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35% care se efectuează începând cu 1
ianuarie 2013.

Astfel, potrivit art. XXIX din Legea nr. 152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea
și completarea unor acte legislative, începând cu 1 august 2016 salariul de funcție al
procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr. 328
din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3

din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținând cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

Conform art. 5 alin. (1) lit. b) și art. 5¹ alin. (3) lit. b) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani este stabilit salariul de funcție în cuantum de 4,5 salarii medii pe economie și spor pentru exercitarea funcției de conducere în mărime de 15% față de salariul de funcție.

La 5 iunie 2017, considerând că organele de asigurări sociale în persoana Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a încălcat grav dreptul la proprietate (pensie), dobândit anterior licit prin aplicarea obligatorie pentru procurori pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție, s-a adresat cu o cerere prealabilă întru restabilirea în dreptul său de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție, potrivit prevederilor Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură și articolului XXIX din Legea nr. 152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

La 19 iunie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat în adresa sa decizia nr. C-991/17 din 19 iunie 2017, pe care a recepționat-o la 22 iunie 2017, prin care i s-a refuzat în admiterea cerințelor, argumentând că începând cu 1 iulie 2011, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156- XIV din 14 octombrie 1998.

A menționat Maria Cobzari că, potrivit art. 46 al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998, asiguratul care a atins vârsta indicată la alin. (2) și confirmă stagiul de cotizare prevăzut la alin. (3), din care cel puțin 15 ani în funcția de procuror, are dreptul la pensie în proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută. Întru actualizarea mărimii pensiei, în corespundere cu art.13 din Legea nr. 156-XIV, pensiile se indexează la 1 aprilie.

Conform art. 33 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, recalcularea pensiei se efectuează numai în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie.

A considerat că, în decizia menționată, Casa Națională de Asigurări Sociale a decis că la momentul actual, temei legitim de a recalcula pensia ca procuror din salariul majorat al procurorilor în exercițiu, nu există.

Astfel, la examinarea cerințelor prealabile Casa Națională de Asigurări Sociale nu a determinat corect raportul juridic în cauză, circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului și nu au fost luate în considerație prevederile Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr.118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, ajustată la Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr.294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, iar în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător.

A solicitat Maria Cobzari prin cererea inițială și prin cererea suplimentară admiterea acțiunii, recunoașterea ca fiind neîntemeiată decizia nr. C-991 din 19 iunie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, repunerea în dreptul lezat, obligarea

achitării pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală care are o vechime în muncă mai mare de 16 ani, conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, cu recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă ținând cont de majorarea salariului procurorului începând cu 01 august 2016.

Prin hotărârea din 8 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă; s-a recunoscut ca fiind neîntemeiat răspunsul nr. C-991/17 din 19 iunie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și achite Mariei Cobzari pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală în exercițiul funcției, cu recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, ținând cont de majorarea salariului procurorului în funcție începând cu data de 5 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 1 august 2016, potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 5 februarie 2016, în vigoare din 1 august 2016.

Prin decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat hotărârea din 8 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care acțiunea s-a respins integral.

La 10 august 2018, Maria Cobzari a declarat recurs împotriva deciziei din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a indicat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Instanțele judecătorești au stabilit circumstanțele de fapt ale cauzei, însă, instanța de apel a admis erori de drept care au provocat vicii fundamentale exprimate prin încălcarea drepturilor garantate de CEDO.

A indicat că, prin hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, au fost declarate neconstituționale art. II și pct. 7 și 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011, adică acele prevederi care se refereau la condițiile de pensionare pentru judecători.

Însă, prevederile din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011, care se referă la stabilirea pensiei pentru procurori, nu au fost declarate neconstituționale și, ele au rămas în vigoare de la data adoptării și sunt în vigoare și în prezent.

A menționat că, în cazul său, nu pot fi reținute argumentele Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că, drepturile de pensionare sunt reglementate de prevederile art. 43/2 din legea cu privire la pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, deoarece această normă a fost introdusă prin Legea nr. 56 din 9 iunie 2011, care a fost adoptată ulterior obținerii de către Maria Cobzari a dreptului la pensie.

A solicitat Maria Cobzari, admiterea recursului, casarea deciziei din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și de a menține hotărârea din 8 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Examinând recursul declarat de Maria Cobzari, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 14 iunie 2018 și a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 18 iulie 2018 (f.d.156). Astfel, recursul declarat de Maria Cobzari la data de 10 august 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copie de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 28 septembrie 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței. Însă, până la examinarea cererii de recurs, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus referință.

Prin încheierea din 14 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Maria Cobzari, s-a considerat admisibil fiind transmis pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând recursul declarat de Maria Cobzari în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează despre necesitatea admiterii recursului, de a casa decizia instanței de apel și de a menține în hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 432 alin. (2) lit. b) și c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Conform art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanța

judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

După cum urmează din actele cauzei, în perioada 1 iulie 1998 – 29 iulie 2016, Maria Cobzari a activat în organele Procuraturii în diferite funcții de procuror, având o vechime în muncă de procuror de 18 ani și 28 zile.

Începând cu 20 noiembrie 2010, la atingerea vârstei de 50 ani, Mariei Cobzari i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu până la sfârșitul anului 2011.

La 5 iunie 2017, Maria Cobzari s-a adresat cu cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care a solicitat recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă ținându-se cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu.

Prin răspunsul nr. C-991/17 din 19 iunie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat în admiterea cererii, menționând că în conformitate cu art.73 din Legea nr.294 din 25 decembrie 2008, în vigoare de la 1 iulie 2011, pensia procurorilor începând cu data de 1 iulie 2011 nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 1 aprilie conform art.13 din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998.

Înaintând prezenta acțiune, Maria Cobzari a solicitat recunoașterea ca fiind neîntemeiat răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-991/17 din 19 iunie 2017 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea și plata în folosul său a pensiei pentru vechime în muncă potrivit legislației referitoare la majorarea salariului mediu al procurorului în funcție.

Fiind investită cu acțiunea în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii integrale a acesteia. S-a recunoscut ca fiind neîntemeiat răspunsul nr. C-991/17 din 19 iunie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale și s-a obligat ultima să recalculeze și achite Mariei Cobzari pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală în exercițiul funcției, cu recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, ținând cont de majorarea salariului procurorului în funcție începând cu 5 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 1 august 2016, potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 5 februarie 2016, în vigoare din 1 august 2016.

Judecând apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, instanța de apel l-a considerat întemeiat și casând hotărârea primei instanțe a emis o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de Maria Cobzari a fost respinsă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material

și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță și corect a ajuns la concluzia admiterii acțiunii depusă de Maria Cobzari.

În conformitate cu art. 1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Reieșind din prevederile normei de drept indicate, precum și din dispozițiile art. 2 și art. 3 din Legea contenciosului administrativ, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie - actul administrativ cu caracter normativ sau individual, contractul administrativ, nesoluționarea în termenul legal al unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Conform art.16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 73 alin. (1) din Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008, în vigoare până la 1 iulie 2011, persoana care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime totală în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni în funcția de procuror sau de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% față de salariul mediu al procurorului în exercițiu în funcția respectivă, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani, are dreptul la un adaos de 3%, dar nu mai mult de 80%. Salariul mediu se determină la momentul stabilirii pensiei, luând în considerare ultima funcție deținută de procuror.

Conform art. 73 alin. (8) din aceeași Lege, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 cu privire la controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct.22 și art. II – V din Legea nr.358 din 31 iulie 2003, pentru modificarea și completarea unor acte legislative, sa constatat că, dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea

nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

În acest context se remarcă prevederile art. 6 din Codul civil al Republicii Moldova, care stipulează expres că, legea civilă nu are caracter retroactiv.

Reieșind din normele citate, instanța de recurs consideră că prima instanță corect a stabilit că dreptul social cu privire la beneficierea pensiei pentru vechimea în muncă, precum și la recalcularea acesteia, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, drept care a fost dobândit licit de către Maria Cobzari la 20 noiembrie 2010.

Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, prevede expres că la efectuarea controlului constituționalității unor acte normative ce reglementează asigurarea cu pensii, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că quantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior. Diminuarea quantumului sau suspendarea plății pensiei sunt posibile numai în cazurile în care la stabilirea ei au fost comise abuzuri sau alte încălcări ale legii.

Totodată, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 9 din 31 iulie 2003 cu privire la controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct.22 și art. II – V din Legea nr.358 din 31 iulie 2003, pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a menționat că normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensie, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate.

Conform art.54 alin. (1) din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile, libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, iar, conform art. 140 din Constituție, legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

Potrivit dispozițiilor art. 28 alin. (1) și alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, actele Curții Constituționale sânt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice. Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale.

În această ordine de idei, respingerea cererii de chemare în judecată de către instanța de apel pe criterii ce nu au forță de convingere poate conduce la încălcarea drepturilor ce decurg din sistemele de protecție socială.

Astfel, este neîntemeiată concluzia instanței de apel referitor la faptul că prin Legea nr.56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost modificat art. 73 al Legii cu privire la Procuratură și abrogate aliniatele (3)-(10) ale art.73, și, începând cu 1 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu.

Instanța de recurs menționează că, noile reglementări au avut ca scop de a stabili reguli noi pentru colaboratorii care au activat în organele procuraturii și au obținut dreptul la pensie după intrarea în vigoare a Legii nr. 56 din 09 iulie 2011.

Or, Curtea Constituțională în hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 cu privire la controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, la aprecierea corespunderii prevederilor legale cu garanțiile dreptului de proprietate, statuate de art. 46 din Constituție, în paragrafele 77-80, cu referire la prevederile art. 4 din Constituție, conform practicii sale, ținând cont de prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea Constituțională a reținut că, drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind precedată în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală.

Curtea a concluzionat că, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

În speța în cauză, reclamanta Maria Cobzari a dobândit licit acest drept social odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă la data de 20 noiembrie 2010.

Curtea Constituțională a conchis că: „aplicativ la prezenta cauză (la sesizările din octombrie 2010 și iulie 2011), un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensie ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei”, susținând că drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011, ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă la viitorii procurori (după 09 iunie 2011) cu drept de pensionare.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, rezultă că, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și respectiv, art. 1 din protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

Astfel, dreptul Mariei Cobzari, cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu, este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare.

Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil, care stabilește expres, că legea civilă nu are caracter retroactiv.

Prin urmare, prima instanță corect a concluzionat că, răspunsul nr. C-991/17 din 19 iunie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, este neîntemeiat și lezează un drept al reclamantei care o fost dobândit licit prevăzut de lege.

Totodată, instanța de recurs reține că, prin hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, Curtea Constituțională a menționat că dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie se află în dependență directă de caracterul activității social utile prestate.

Pensiile pentru vechime în muncă ale judecătorilor, procurorilor, au fost obținute prin munca prestată de aceștia. Prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majoră pentru societate. Statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridic-organizatoric al organelor în care acestea activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de

calificare pe care această activitate le implică. Garanțiile sociale și retribuirea acestor funcționari determină faptul, ca statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de funcționari.

Instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru procurori, la fel ca și pentru judecători, nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a dezavantajelor ce rezultă din rigorile statutului special, căruia trebuie să se supună procurorii, statut sever și restrictiv, stabilit prin lege de către Parlament.

În raport cu cele relatate, instanța de recurs reține că, Curtea Europeană, în cauza *Beian vs România*, (06 decembrie 2007), având ca obiect similar încasarea pensiei, a constatat o încălcare gravă a art. 6 paragraful 1 CEDO, pentru că instanțele naționale au aplicat neunitar o practică judiciară, astfel nu au asigurat respectarea principiului siguranței publice și stabilitatea circuitului juridic, adică au permis pronunțarea pe cauze identice a unor hotărâri diferite - diametral opuse.

Totodată, Curtea a menționat că, această practică, ce s-a dezvoltat în cadrul celei mai înalte autorități judiciare din țară, este în sine contrară principiului siguranței publice, care este implicită în ansamblul articolelor Convenției și care constituie unul din elementele fundamentale ale statului de drept (*Baranowski vs Polonia*, nr. 28358/95, paragraful 56, CtEDO 2000-111), în loc să-și îndeplinească rolul său stabilind o interpretare de urmat, înalta Curte de Casație a devenit ea însăși sursa nesiguranței juridice, micșorând astfel încrederea publicului în sistemul judiciar (*Sovtransavto Holding vs Ucrainei*, nr. 48553/99, paragraful 97, CtEDO 2002-VII, *Perez Arias vs Spaniei*, nr. 32978/03, paragraful 70, 28 iunie 2007).

La fel, înalta Curte a reiterat că, este aplicabil speței - „Articolul 14 din Convenție combinat cu articolul 1 din Protocolul nr. 1 „Beneficierea de drepturile și libertățile recunoscute în Convenție trebuie să fie asigurată, fără nicio distincție, bazată în special pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Potrivit articolului 14 din Convenție, o distincție este discriminatorie dacă „nu are o justificare obiectivă și rezonabilă”, adică dacă nu urmărește un „scop legitim” sau nu există un „raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat” (*Hotărârea Marckx vs Belgiei* din 13 iunie 1979, seria A nr. 31, pag. 16, paragraful 33).

Reieșind din cele constate, se atestă că calcularea și achitarea pensiei pensionarilor pentru vechimea în muncă, pensionați până la operarea modificărilor prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, în vigoare din 01 iulie 2011, conform condițiilor stabilite de această lege, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, provoacă discriminarea acestora în raport cu alți pensionari, foști colaboratori ai organelor procuraturii, care au obținut câștig de cauză pe aceleași temeuri, având la bază aceleași circumstanțe, cât și în raport cu actualii colaboratori ai organelor procuraturii care beneficiază de salarii mult mai favorabile și avantajoase, în situația în care execută atribuții similare celor care au fost executate de către procurorii pensionați.

În asemenea circumstanțe, se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei

soluții greșite, pe când prima instanță în mod temeinic și legal a admis acțiunea depusă Maria Cobzari.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Maria Cobzari.

Se casează decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 8 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Cobzari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu